

TOTO! JE TLAČOVÁ SPRÁVA

30. augusta 2021, Bratislava

---

výstava —

OREST DUBAY — KÓD DUBAY

Kurátori výstavy: Beata Jablonská a TOTO! je galéria

dátum —

otvorenie výstavy – štvrtok 16. 9. 2021 o 18.00 hod.

miesto —

TOTO! je galéria, Moskovská ul. 29 v Bratislave

Keď si rozložíme ilustrátorské dielo Oresta Dubaya – knihu za knihou – na pomyselnú časovú os a skúsime ho hodnotiť, začne sa nám takmer polstoročie vlniť pred očami. Silné, predátorské diela striedajú utlmené, opakujúce sa motívy a tie zasa (v inom čase a inej knihe) dostávajú nečakanú dynamiku strihom (naozaj), keď sa z nich použije len výrez, či posunutím detailov. Tú energiu, ten mnohotvárnny pohyb vidíme tým jasnejšie, čím väčšiu máme odvahu odstúpiť od premýšľania o diele čisto cez uhol výtvarných konceptov, pomedzi všetky tie hľadania tvarov, formátov a stylizácií. Keď ich od tlačíme a pozrieme sa (aj) na to, v akých „malých“ aj „veľkých“ dejinách vznikali, začína to byť... jednoducho vzrušujúce.

Orest Dubay sa stal fenoménom – kontrastný umelec, rovnako spätý s realistickými grafikami k trilógii Generácia Vladimíra Mináča alebo k románu Mŕtvi nespievajú Rudolfa Jašíka, ako aj s temne snivými Mässerovými doskami k baladám v knihách Stojí stojí mohyla či Išlo dievča po vodu, či s minimalistickou hrou troch farieb v útlej zbierke Laca Novomeského Do mesta tridsať minút. Autor, ktorý sa viac než v čase premieňal, striedal spôsob aj techniku dialógu s textom doslova *až do nespoznania*.

Kontrast medzi realistickými (či skôr tradicionalistickými) a imaginatívnymi (či skôr novátorskými) dielami Oresta Dubaya na stenách TOTO! je galérie je dialógom odhaľujúcim svet umelca, ktorý si s ilustráciami robil, čo chcel. Sleduje, ako unikál pred predlohou, ako ju (vlastne veľmi často) pretláčal vlastným snívaním, ako *čiarou*, jej tvarom, sklonením či silou pridával k príbehu ďalšie *línie* bez toho, aby ho ničil. Dekóduje, hľadá v dielach vzory a šablóny, ukazuje, ako sa k nim autor cez desaťročia vracia, ako z jedného motívu dokáže urobiť množstvo variácií.

Ten príbeh tvorby stojí za to vidieť.

Tak prídte.

Od 16. 9. do 11. 11. 2021 v TOTO! je galéria na Moskovskej 29 v Bratislave.

Výstavu z verejných zdrojov podporil **Fond na podporu umenia**.

TOTO! kultúrne ihrisko, o.z.
Dunajská 35, 811 08 Bratislava

Mária Rojko: 0907 | 282 944 — maria.rojko@gmail.com
Ida Želinská: 0903 | 373 428 — zelinska.ida@gmail.com
Miloš Kopták: 0907 | 706 081 — koptakmilos@gmail.com

TOTO! je galéria
Moskovská 29, 811 08 Bratislava

Ut — Str: 15:00 — 19:00 hod.
Štv: 9:00 — 12:30 | 13:30 — 16:00
alebo na zavolanie | dobrovoľné vstupné

Orest Dubay (1919 – 2005)

vyštudoval odbor kreslenia a maľovania na Slovenskej vysokej škole technickej. Od začiatku svojej profesionálnej kariéry zároveň učil: najskôr (od r. 1946) na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, potom (od roku 1949) na Vysokkej škole výtvarných umení, v r. 1968 – 1971 bol jej rektorom. Bol jednou z kľúčových osobností slovenskej grafickej tvorby. Pôsobil v tzv. Skupine výtvarníkov 29. augusta či v Klube grafikov. Ilustroval desiatky kníh – napríklad Súboj so slávikom Ivana Mojíka (1985) Námestie sv. Alžbety (1960) a Mŕtvi nespievajú (1964) Rudolfa Jašíka či verše Štefana Žáryho Zázračný triezvy koráb (1960), Laca Novomeského Do mesta 30 minút (1963) alebo aj Josefa Václava Sládka V zimním slunci (1962).

TOTO! je taká galéria, v ktorej sú vystavené ilustrácie – obrázky, ktoré si pamätáme z knižiek, čo sme čítali ako deti, aj z tých, čo si teraz čítame so svojimi deťmi. Ilustrátorov, čo ich namaľovali, však často ani nepoznáme: veď koho by napadlo hľadať niekde na konci knihy meno napísané drobnými písmenkami. A tak nám často uniká, aká je slovenská ilustrátorská tradícia úžasná. A aj to, že ilustrácia je také isté umelecké dielo ako obraz či grafika. Zaslúži si visieť v galérii. Alebo u vás doma. Nech sa páči, vstúpte.